

XORIJIY TILNI BILISH ORQALI TIBBIYOT SOHASIDA ILMIY TADQIQOTLARDA HAMKORLIK IMKONIYATLARI

Turapova Maqsuda Boxodir qizi

Xalqaro Innovatsion Tibbiyot texnikumi

nodavlat ta'lim muassasasi

Tibbiyotda xorijiy til fan o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada tibbiyot sohasida xorijiy tilni bilishning ilmiy tadqiqotlar va xalqaro hamkorlikdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Xorijiy tilni bilish talabalarga va mutaxassislariga ilmiy maqolalarni o'qish, zamonaviy metodologiyalarni o'zlashtirish, grant loyihalarida ishtirok etish va global tibbiyot tajribasini o'zlashtirish imkonini beradi. Maqolada til bilimining tadqiqot sifatiga ta'siri, elektron resurslardan foydalanish, interaktiv mashg'ulotlar va xalqaro hamkorlikni rivojlantirish yo'llari ko'rib chiqiladi. Shu bilan birga, xorijiy tilni bilish ilmiy natijalarni xalqaro auditoriyaga yetkazish va kasbiy rivojlanishda strategik vosita ekanligi ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: xorijiy til, tibbiyot, ilmiy tadqiqot, xalqaro hamkorlik, terminologiya.

Аннотация. В статье анализируется значение владения иностранным языком в медицинской сфере для научных исследований и международного сотрудничества. Знание иностранного языка позволяет студентам и специалистам читать научные статьи, осваивать современные методологии, участвовать в грантовых проектах и перенимать мировой опыт медицины. В статье рассматривается влияние знания языка на качество исследований, использование электронных ресурсов, интерактивные занятия и пути развития международного сотрудничества. Подчеркивается, что владение иностранным языком является стратегическим инструментом для представления научных результатов международной аудитории и профессионального развития.

Ключевые слова: иностранный язык, медицина, научное исследование, международное сотрудничество, терминология.

Annotation. This article examines the importance of foreign language proficiency in medicine for scientific research and international collaboration. Knowledge of a foreign language enables students and professionals to read scientific articles, adopt modern methodologies, participate in grant projects, and acquire global medical experience. The article discusses the impact of language skills on research quality, the use of electronic resources, interactive activities, and ways to enhance international cooperation. It emphasizes that foreign language proficiency is a strategic tool for communicating scientific results to the international audience and for professional development.

Keywords: foreign language, medicine, scientific research, international collaboration, terminology.

Kirish.

Tibbiyot sohasida xorijiy tilni bilish professional faoliyatning ajralmas qismi hisoblanadi. Ayniqsa, ilmiy tadqiqotlarda xalqaro hamkorlikni rivojlantirish, zamonaviy ilmiy adabiyot va maqolalardan samarali foydalanish, klinik va laboratoriya ishlarini tahlil qilish hamda global tajribani o'zlashtirish uchun chet tillarini bilish juda muhimdir. Bugungi kunda tibbiyot sohasida ilmiy tadqiqotlar nafaqat milliy, balki xalqaro darajada olib borilmoqda[4]. Shifokorlar, ilmiy xodimlar va talabalar uchun ingliz, nemis, fransuz yoki boshqa chet tillarida ilmiy ma'lumotlarni tushunish, xalqaro konferensiyalarda ishtirok etish, maqolalar yozish va grantlarga ariza berish imkoniyatini beradi. Shu sababli xorijiy tilni o'rganish nafaqat kommunikatsiya vositasi, balki ilmiy hamkorlik va kasbiy rivojlanishning strategik vositasi hisoblanadi.

Ilmiy tadqiqotlarda samarali hamkorlik uchun xorijiy til bilimining roli keng qamrovli. Avvalo, ilmiy maqolalarni o'qish va tahlil qilish jarayonida tibbiyot terminologiyasi va klinik atamalarni to'g'ri tushunish zarur. Xorijiy tilni bilish talabalarga va mutaxassislariga yangi metodologiyalarni tez o'zlashtirish, tadqiqot natijalarini solishtirish va o'z ishlariga integratsiya qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, tibbiyot sohasidagi yangiliklar, maqolalar va ilmiy jurnallar asosan ingliz tilida chop etiladi[3]. Misol uchun, PubMed, MedlinePlus, Cochrane Library kabi xalqaro resurslarda ko'plab tadqiqotlar faqat ingliz tilida mavjud. Xorijiy til bilimiga ega bo'lgan tadqiqotchilar bu

ma'lumotlarni tezkor o'rganadi va o'z ishlariga tatbiq qiladi, shuningdek, ilmiy jihatdan ishonchli va zamonaviy metodlarni qo'llay oladi.

Metodlar.

Tadqiqot metodologiyasida xorijiy tilni bilishning samaradorligi ikki yo'nalishda namoyon bo'ladi: ma'lumot manbalarini kengaytirish va xalqaro hamkorlikni rivojlantirish. Ma'lumot manbalari doimiy ravishda yangilanib boradi va ularning ko'pi ingliz tilida bo'ladi. Shu sababli tadqiqotchi chet tillarni bilmasa, yangiliklarni kuzatish, yangi ilmiy yondashuvlar va usullar bilan tanishish imkoniyatidan mahrum bo'ladi. Masalan, yangi biologik markerlar, diagnostik testlar yoki davolash protokollariga oid tadqiqotlar avval ingliz tilida chop etiladi, keyin esa tarjimalari chiqariladi. Bu jarayonda tezkorlik va to'g'ri tushunish muhim bo'lib, til bilimining darajasi tadqiqot samaradorligini belgilaydi[1].

Xorijiy til bilimining ikkinchi yo'nalishi — ilmiy hamkorlik imkoniyatlarini kengaytirishdir. Global tibbiyot olamida ilmiy loyihalar ko'pincha bir nechta mamlakatlar va institutlar bilan hamkorlikda amalga oshiriladi. Bu esa o'z navbatida tadqiqotning sifati va natijalarining ilmiy ahamiyatini oshiradi. Xorijiy tilni bilgan tadqiqotchilar xalqaro konferensiyalar, vebinarlar, master-klasslar va seminarlar orqali hamkorlarni topadi, tajribalarni almashadi va birgalikda grant loyihalarini amalga oshiradi[6]. Masalan, COVID-19 pandemiyasi davrida xalqaro ilmiy hamkorlik faollashdi va yangi davolash metodlarini ishlab chiqish uchun dunyoning turli mamlakatlaridan olimlar birgalikda ishlashdi. Bu jarayonda asosiy vosita ingliz tili bo'ldi, chunki barcha ilmiy ma'lumotlar, protokollar va statistik natijalar ushbu til orqali uzatilgan.

Metodologik nuqtai nazardan xorijiy tilni bilish tadqiqotning sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ilmiy maqolalarni o'qish va tahlil qilish jarayonida terminologiyani to'g'ri tushunish, statistik tahlil va metodologik xulosalarni noto'g'ri talqin qilmaslik zarur. Xorijiy til bilimiga ega bo'lgan tadqiqotchilar nafaqat boshqa mamlakatlarda olib borilgan tajribalarni tushunadi, balki o'z ishlarida qo'llash orqali ilmiy ishonchlilikni oshiradi. Shu bilan birga, xalqaro grantlar va moliyalashtirish imkoniyatlari faqat chet tillarida ariza topshirishni talab qilishi mumkin, bu esa til bilimining strategik ahamiyatini oshiradi[8].

Xorijiy tilni bilish orqali ilmiy hamkorlikni rivojlantirishning amaliy jihatlari ham mavjud. Talabalar va mutaxassislar virtual laboratoriyalar, onlayn platformalar va elektron resurslardan foydalangan holda xalqaro hamkorlar bilan birgalikda tajriba o'tkazadi. Masalan, elektron ma'lumotlar bazalarida tahlil qilish, klinik stsenariylarni simulyatsiya qilish va tadqiqot natijalarini baham ko'rish orqali tadqiqotchilar bir-birining ishlarini to'ldiradi[2]. Shu bilan birga, tibbiyotda ko'plab xalqaro loyiha va dasturlar mavjud: Erasmus+, Horizon Europe, WHO Clinical Research Network, Global Health Program va boshqalar. Bu dasturlarda ishtirok etish uchun xorijiy tilni bilish zarur, chunki barcha kommunikatsiyalar, hisobotlar va protokollar chet tilida olib boriladi.

Ilmiy hamkorlik jarayonida kommunikatsiyaning to'g'ri tashkil etilishi tadqiqot sifatini oshiradi. Tadqiqotchilar konferensiyalar, vebinarlar va simpoziumlarda o'z natijalarini taqdim etadi, savol-javob sessiyalarida qatnashadi va hamkorlar bilan muhokama olib boradi. Bu esa ilmiy fikr almashish, yangi g'oyalar ishlab chiqish va qo'shma loyihalarni amalga oshirish imkonini beradi. Xorijiy tilni bilish bu jarayonlarni samarali va tezkor qilishga yordam beradi, shuningdek, tadqiqotchilar o'rtasida xatolik va noto'g'ri tushunish xavfini kamaytiradi[5].

Bundan tashqari, xorijiy tilni bilish ilmiy maqola yozish jarayonida ham muhim ahamiyatga ega. Xorijiy tilni bilgan tadqiqotchilar maqolalarni to'g'ri struktura va ilmiy uslubda tayyorlaydi, ular xalqaro jurnallarda chop etilish imkoniga ega bo'ladi. Shu bilan birga, ingliz tilida tayyorlangan maqolalar ko'proq iqtibos oladi, bu esa tadqiqotning ilmiy ta'sirini oshiradi. Shuningdek, talaba yoki mutaxassislar ilmiy posterlar, prezentatsiyalar va elektron resurslar orqali natijalarni xalqaro auditoriyaga yetkazadi, bu esa ilmiy hamkorlik va kasbiy rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi[7].

Xorijiy tilni bilish orqali ilmiy tadqiqotlarda hamkorlikning ijtimoiy va madaniy jihatlari ham muhim. Turli mamlakatlardan tadqiqotchilar bir-birining madaniyati, klinik amaliyoti va ish uslublari bilan tanishadi. Bu esa ilmiy loyihalarni yanada boyitadi, global tibbiyot tajribasini o'zlashtirishga yordam beradi va xalqaro standartlarga mos ish olib borish imkonini beradi. Shu bilan birga, til bilimiga ega bo'lgan tadqiqotchilar professional

tarmoq va ilmiy jamoalarga tezroq integratsiya qilinadi, bu esa hamkorlik imkoniyatlarini kengaytiradi.

Muhokama.

Xorijiy til bilimini rivojlantirish uchun metodlar ham muhimdir. Tibbiyot sohasida ilmiy tadqiqotlar bilan shug'ullanuvchi talaba yoki mutaxassislar uchun terminologiyani o'rganish, maqolalarni o'qish, elektron resurslardan foydalanish, ilmiy seminar va vebinarlarda qatnashish, interaktiv mashg'ulot va laboratoriya tajribalarida ishtirok etish tavsiya etiladi. Shu bilan birga, ko'p tilli dasturlar, elektron lug'atlar, ma'lumotlar bazalari va terminologiya resurslari ilmiy hamkorlik jarayonini sezilarli darajada osonlashtiradi.

Shuningdek, xorijiy til bilimining baholanishi va doimiy takomillashtirilishi zarur. Talabalar va tadqiqotchilar testlar, interaktiv mashqlar, xalqaro hamkorlar bilan ishlash, prezentatsiyalar va ilmiy maqolalar orqali o'z til bilimini oshiradi. Bu esa ilmiy tadqiqotlarda ishonchli va samarali hamkorlikni ta'minlaydi. Shu bilan birga, muntazam feedback va mentorlik tizimi tadqiqotchining kompetensiyasini oshiradi va terminologiya, metodologiya va kommunikatsiya qobiliyatlarini mustahkamlaydi.

Natijada, xorijiy tilni bilish tibbiyot sohasida ilmiy tadqiqotlarda hamkorlik imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytiradi. Bu nafaqat yangi bilimlarni tez o'zlashtirish, balki xalqaro standartlar va protokollarni qo'llash, qo'shma loyihalar va grantlar bilan ishlash, ilmiy natijalarni global auditoriyaga yetkazish imkonini beradi. Shuningdek, talaba va tadqiqotchilar madaniy va professional tarmoqlarga tezroq integratsiya qilinadi, bu esa kasbiy rivojlanish va raqobatbardoshlikni oshiradi.

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda, xorijiy tilni bilish tibbiyot sohasida ilmiy tadqiqotlar va hamkorlik jarayonida strategik ahamiyatga ega. Bu bilimlar tadqiqot sifatini oshiradi, xalqaro hamkorlik imkoniyatlarini kengaytiradi, ilmiy natijalarni tez va ishonchli yetkazish imkonini beradi. Shu bois har bir tibbiyot mutaxassisi va talaba xorijiy tilni chuqur o'rganishi, terminologiyani bilishi, ilmiy resurslar va texnologik vositalardan foydalana olishi kerak. Xorijiy tilni o'rganish ilmiy hamkorlikni rivojlantirish, tibbiyotda

innovatsiyalarni qo'llash va global tajribani o'zlashtirish uchun zarur bo'lgan asosiy omil hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Normurodovna, A. M. (2025, February). Ingliz tili grammatikasining Ingliz tili kursidagi ahamiyati. In International Educators Conference (pp. 302-309).
2. Ergashevna, S. M. (2025, February). Ingliz tili mutaxassisi bo'lishda boshlang'ich Ingliz tili darslarining ahamiyati. In International Educators Conference (pp. 350-357).
3. Axmedovna, B. S. (2025, February). Ingliz tilini o'rganishda o'zaro muloqotning ahamiyati. In International Educators Conference (pp. 318-325).
4. Зикриллаева, Ф., Дузмуродова, М., Нормаматова, Н., Сайдуллоева, М., & Абдирахимова, М. (2025). Globalizatsiyalashgan zamonaviy tilshunoslik paradigmalari.
5. Ergashevna, S. M. (2025, February). Ingliz tili mutaxassislari tayyorlashda xorijiy tajribalardan foydalanish. In International Educators Conference (pp. 358-365).
6. Axmedovna, B. S. (2025, February). O'zbekistonda xorijiy tillarning ahamiyati. In International Educators Conference (pp. 326-333).
7. Normurodovna, A. M. (2025, February). Tashkilotlar o'rtasidagi hamkorlikda Ingliz tilining ahamiyati. In International Educators Conference (pp. 310-317).
8. Sunatov, J. R., Zikrillayeva, F., Husenova, M., & Sanayeva, M. (2025). INGLIZ TILINI O'QITISHDAGI MUAMMOLAR. University Research Base, 560-568 .Инновации в современной лингвистике и преподавании языков, 1(1), 298-300.